

השבת של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען ... (במדבר יג, ב)

פירוש: שבאו ישראל לפני משה ואמרו: נשלחה אנשים לפנינו, כמו שפירש רש"י שם. ועל ידי שרצו לשלח שלוחים לתור את הארץ על ידי זה פגמו בארץ ישראל, כי עיקר הפגם היה על ידי השלוחים שהם המרגלים, כי השליח הוא בחינת טבע שהיא בחינת מלאך (כמבואר בפנים). כי ארץ ישראל למעלה מהטבע לגמרי, כי שם השגחתו יתברך תמיד, כמו שכתוב: "תמיד עיני ה' אלקיך בה וכו'". וכשרצו לשלח מרגלים פגמו בהשגחה ורצו להתנהג בדרך הטבע לשלח מרגלים לראות אם יוכלו לכבש על פי דרך הטבע ולא האמינו שעל ידי השגחתו יתברך שנמשכת ביותר בארץ ישראל יוכלו לעלות אפילו לשמים. ומחמת שפגמו בהשגחה על כן היה עיקר הפגם על ידי השלוחים דייקא, שהם המרגלים, כי השליח הוא בבחינת מטי"ט, בחינת הטבע, שמשם אחיזת עץ הדעת טוב ורע, שהוא בחינת הבחירה כידוע. כי עיקר כח הבחירה הוא על ידי הטבע. כי אם לא היה העולם מתנהג כי בהשגחה לבד תמיד לא היה בחירה כלל רק עיקר הבחירה הוא על ידי שרואין שיש בדרך הטבע בעולם, וצריכין להיות ציר נאמן לשולחיו להחזיר השליחות למרא קמא שיהיה נכלל השליח בהמשלח, שזהו בחינת כלליות הטבע בהשגחה אחר הבריאה בקדם הבריאה, שזהו עיקר התכלית.

והמרגלים פגמו בהשליחות ולא היו צירים נאמנים לשולחם והוציאו דיבת הארץ רעה ואמרו שקר על ארץ ישראל ושקר הוא עיקר פגם ההשגחה, כי דבר שקרים לא יכון לנגד עיניו... (לקוטי הלכות - הלכות שלוחין ג')

ויתרו את הארץ ... (במדבר יג, כא)

כשפוגמין בכבוד הצדיק, על ידי זה פוגמין בקדש ארץ ישראל, שכל קדשתה נמשכת מהצדיק. ועל ידי זה הוא בבחינת פגם המרגלים, ועל ידי זה הוא נופל לתאוות ממון ובכל פעם חסר לו יותר, ונוסע תמיד למרחקים, ומסכן את עצמו בסכנת דרכים, ומשוטט ומרגל את הארץ בשביל להרבות ממון, כאילו חס ושולם אין השם יתברך יכול לתן לו ברכת העשירות כשישב בביתו, שזה בעצמו גם כן בחינת פגם המרגלים, שלא האמינו בה' יתברך שיתן להם ארץ ישראל שהיא מקור הברכות בלא דרך הטבע כלל. ואמרו שרוצים דווקא לרגל את הארץ לכבש ארץ ישראל מקור הברכה על פי דרך הטבע כמו שאר העכו"ם ששולחין מרגלים למקומות שרוצין לכבש.

אבל באמת אנו צריכים להאמין בה' שיכבש לנו ארץ ישראל בלא מרגלים כלל. וכמו כן אלו המשקעים בתאוות ממון ומסכנים עצמן בסכנת דרכים ונוסעים למרחקים ומשוטטים ומרגלים את הארץ, כאלו חס ושולם אין ה' יתברך יכול לתן להם ברכת עשירות בביתם. נמצא שהמשקעים בממון נקראים מרגלים, כי באמת עיקר פגם תאוות ממון נמשך מפגם המרגלים שהוא פגם ארץ ישראל. ואז הוא על פי ר"ב תמיד בעל חוב גדול, וטרוד בכל עת בזמני הפרעון שלו. ומחמת זה המשקע בתאוות ממון, שהוא עבודה זרה ממש, נקרא 'פרעה' (עיין פנים), וכל זה מחמת שנדמה לו שהעבודה זרה הזאת של תאוות ממון, שממנה נמשך כל הטרדות והיגיעות שלו, על ידי זה באה לו השפע והעשירות שלו. ובאמת הוא להפך, כי כל השפע והעשירות נמשך רק מהשם יתברך, והרע של תאוות ממון הוא בולע את כל העשירות שלו עד אשר לא נודע כי באו אל קרבנה, כי כל מה שיש לו יותר, חסר לו יותר, ועל ידי זה הוא מלא דאגות יותר, כאילו הוא עני ממש. ועל פי ר"ב הרע של תאוות ממון היא עוקרת ומכלה את העשירות שלו גם בגשמיות, כנראה בחוש. ואין צורך להאריך. וכל זה אי אפשר לתקן אלא על ידי הצדיק האמת, שממנו ממשכיך שפע כפולה, שעל ידי זה נתתקן תאוות ממון. (לקוטי הלכות - הלכות ברכת המזון ד', אותיות י"ז י"ט, מתוך אוצר היראה - ממון ופרנסה, אות י"ד)

ועד אנה לא יאמינו בי ... (במדבר יד, יא)

וזה בחינת חטא המרגלים שנתן להם ה' יתברך מקום לטעות על שרצו לחקך יותר מדאי, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: אני אמרתי להם שהיא טובה והם לא רצו להאמין וכו', חייך שאני נותן להם מקום לטעות וכו'. כי ארץ ישראל היא עיקר בחינת אמונה, כמו שכתוב במקום אחר והם רצו לראות בעיניהם מיד איך באין לארץ ישראל. ולא רצו לסמך על אמונה אף על פי שכבר ראו אותות ומופתים נוראים ונפלאים כאלה, אף על פי כן אמרו: נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ וכו'. כי רצו לראות ולהבין האמת מיד, על כן נתן להם ה' יתברך מקום לטעות וגרמו בכיה לדורות עד היום, שמתארך הגלות על ידי זה. ועקר הגאולה תלויה בזה, כי כן דרך ה' יתברך שהוא עוסק ברחמי לקרב את האדם בכמה דרכים, אך אף על פי כן הוא מניח לו מקום להסתפק קצת בשביל נסיון ובחירה. וכשמתחזק באמונה שלמה על ידי שמתכלל על האמת על כל החסדים שעשה ה' יתברך והאיר בו מרחוק רמזים בכמה דרכים להודיעו היכן האמת בוודאי יזכה לכל טוב אמתי ונצחי, אבל אם ירצה לבקש תאוות לפרש, נותן לו ה' יתברך מקום לטעות יותר ויותר וצריך אחר כך גייעות גדולות ועצומות מאד ביותר קדם שיזכה אל האמת וכלי האי ואולי. עד שיכול לפטר מן העולם ולא יזכה אל האמת ויצטרך לסבל מה שיסבל ולהתגלגל בכמה גלגולים עד שיבוא להתקרב אל האמת, שהיה בידו לזכות בו עתה על ידי נסיון קל להשליך תאוות הכבוד והנצחון ולהסתכל על האמת לאמתו:

וזה שהקפיד עליהם ה' יתברך ואמר למשה: עד אנה ינאצני העם הזה ועד אנה לא יאמינו בי בכל האותות אשר עשיתי בקרבם. הינו כנ"ל, כי הלא כבר התחלתי להאיר להם האמת על ידי כל האותות אשר עשיתי בקרבם ועדיין אינם מאמינים מחמת הקשיות שלהם, שרוצים להבין ולראות הכל מיד. על כן גזר עליהם אז הגלות והחרבן שנמשך עד הנה שיצטרכו להתנסות בכל דור ודור בעניין זה, שמי שירצה להסתכל על האמת על ידי כל מה שכבר התחיל ה' יתברך להאיר בו, יוכל להבין היכן האמת ויתחזק באמונה על כל מה שאינו יכול להבין ולהפך להפך. ובוזה תלויה עיקר הגאולה, כי עיקר הגאולה תלויה באמונה, כמו שכתוב: תבואי תשורי מראש אמנה. והבן היטב אם תרצה לחוס על חייך הנצחיים. (לקוטי הלכות - שבועות ב', אות ט"ז)

סיפור

אמר המעתיק: העתקתי מכתב יד הוותיק ר' נחמן מטולטשין זצ"ל, מגדלת זהירות טבילת מקוה].

... לרשום בכתב אמת את אשר שמעתי פעם אחת מפני מורנו מוהרני"ת ז"ל בגדלת זהירות טבילת מקוה תמיד, שכשנזכרין בטבילת מקוה תקוותנו חזקה שיתתקן כל מה שעובר על האדם: והמעשה שהיה כך היה, בשבת חנכה שנת תר"ה, שני שבועות קדם הסתלקותו, יצא קול באשמרת הבוקר כי נפלה התקרה בהמרחץ, ואי אפשר לילך אל המקוה לטבול לכבוד בוקר של שבת. אך אחר כך כשהאיר היום נודע אשר לא כן הדבר, כי נפלה באיזה זווית רחוק מהמקוה. והלך מוהרני"ת ז"ל אל המקוה לטבול, וגם כל אנשי העיר הלכו גם כן לטבול לכבוד בוקר של שבת קדש; ואז כשבא מן המקוה והכין את עצמו לתפלת שחרית, ואמר הברכות וכו', עמדנו לפניו והתחיל להודות לה' על אשר זכה לילך לטבול בהמקוה והחיה את עצמו בזה מאד. ואמר שכבר היה מוכן לטבול את עצמו בהנהר הנקרא "בוג" שהולך שם בברסלב, תחת הקרח, כי אז בשנה הזאת כבר היה בשבת חנכה קרירות

גדולות וכבר היה הנהר הני"ל נקפא ונקרש, ומביתו אל הנהר היה רחוק קצת, ואף על פי כן אמר שכבר היה מוכן לילך ולטבול בהנהר בזריזות. ומעצם תנועותיו הקדושות שעשה אז בהתלהבות גדול, היה נראה ברור שכבר היה מוכן ומזמן לכך, כמו שאמר לרוץ אל הנהר הני"ל, ולפשוט את בגדיו בזריזות עצום ולדלג ולקפץ אל תוך הקרח לטבול. ונתן שבו הוודיה להשם יתברך על אשר היה באפשרות לילך להמקוה וזכו גם אנשי העיר לטבול לכבוד בוקר של שבת קדש. ודבר עוד כמה דבורים מהחיות ומהמשיבת נפש שיש לו מטבילת מקוה עד למאד, ומי שיהיה חזק בטבילת מקוה תמיד יהיה איך שיהיה, בוודאי יתתקן הכל. וענה ואמר הנה תיבת "מקוה" יסבול שני פרושים: אחד - לשון תקוה, כמו שכתוב (ירמיהו י"ז) "מקוה ישראל ה'". שני - לשון מקוה מים, כמו שכתוב (בראשית א') "ולמקוה המים קרא ימים". ואמר כי שני הפרושים הם אחד, אך ורק שיהיו נוהרים בטבילת מקוה מים, ועל ידי זה יהיה הכל נכון ויתתקן כל מה שעבר עליו. עוד אמר הביטו וראו רמז נפלא על זה, כי הלא בעזרא כשנדע לו שנכשלו בנשים נכריות רחמנא לצלן, צעק מרה על זה, כמו שכתוב (עזרא ט') "בשתי וגם נכלמתי להרים פני אליך", ואחר כך (שם יוד) כתיב, "ויען שכניה בן יחיאל וכו' ואנחנו מעלנו וכו', ועתה יש מקוה לישראל", ופירושו: יש תקוה שיתתקן הדבר אמר זאת בשלשון 'מקוה' רמז להני"ל, כי אך ורק שיהיו נוהרים בטבילת מקוה מים יש תקוה שיתתקן הכל, אמן כן יהי רצון. § ... אמר המעתיק: שמעתי שאמר כמו שאין רגע בלא פגע, כמו כן צריך לקיים אין רגע בלי פגע (לשון בקשה) כי תיבת פגע יש לו שני פרושים לשון פגע רע ולשון בקשה. ושניהם אחד, כשמקיימים 'אין רגע בלי פגע ובקשה' נצולין על ידי זה מכל פגעים רעים וזוכין לכל טוב, אמן כן יהי רצון.

עצות ותפילות

(בנים)

- מי שאין לו בנים, ירגיל את עצמו לשמוח בשמחה של מצוה, וילמד תורה ויעשה כל המצוות בשמחה, והשמחה תהיה גדולה כל-כך עד שירקוד מחמת שמחה, על-ידי-זה יזכה לבנים (לקוטי עצות - בנים, ג).
- על-ידי אמונה זוכין לבנים "אמונה" בגימטריא "בנים" (לקוטי עצות - בנים, יד).
- מסגל יותר לבנים שיתקיימו אצלו, להיות רחוק מהם, דהיינו לבלי להיות דבוק בהם הרבה ולשעשע בכל פעם, רק לבלי להסתכל עליהם רק מה שצריכין לחנכם בעבודת השם כשמתחילין להתגדל, אבל לא להשתעשע בהם הרבה (לקוטי עצות - בנים, טו).
- על-ידי שמחה נצולין ממימתת בנים, חס ושלום (לקוטי עצות - בנים, טז).
- ... אדון השמחה והחדוה, אשר עז וחדוה במקומך, ואין עצבות לפניך כלל. עזרני והושיעני ברחמיך הרבים שאזכה לשמח את עצמי בכל עת תמיד, ותלמדני דעת, ודרך עצה תודיעני, באופן שאזכה להתגבר ולהתחזק תמיד על היגון והאנחה והעצבות, להרחיקם מעלי ומעל גבולי, לבלי להניחם לכנוס לאחוז וליגע בי כלל חס ושלום, רק להתגבר בכל עז להמשיך עלי שמחה וחדוה תמיד. אגילה ואשמחה בך ובישועתך הגדולה ובנפלאותיך וחסדיך הרבים והעצומים אשר עשית עמי ואשר אתה עתיד לעשות עמי, אשר בחסדיך הנפלאים תמכת גורלי להיות מזרע ישראל עם קודשך, אשר נתת לנו תורת אמת וחייו עולם נטעת בתוכנו. "חבלים נפלו לי נעמיים אף נחלת שפרה עליי".

זכני ברחמיך הרבים להתגבר ולהתחזק בכל עת להמשיך עלי השמחה הגדולה והנפלאה הזאת תמיד, ואזכה לחזק את עצמי בשמחה גדולה כל-כך עד שתגיע השמחה לרגלי, שאזכה לרקוד מחמת שמחה. ובפרט בשבתות ה' ובמועדי ה' מקראי קדש ובחנכה ופורים ובשאר שמחות של מצוה, תהיה בעזרי תמיד לשמחני בכל עז, עד שאזכה לרקוד הרבה מחמת שמחה. ואזכה לעסק בתורה ולעשות כל המצוות בשמחה גדולה כל-כך עד שהשמחה תגיע עד רגלי, ואזכה להעלות את הרגלי למעלה, ועל-ידי-זה תרחם ותעלה ותקיים את כל תומכי אורייתא שהם סמכי קשוט המחזיקים בלומדי תורה ונותנים להם מתת-ידם הטובה.

ותעזר לכל חשוכי בנים בזרע של קיימא לעבודתך וליראתך (ובפרט וכו'), ותמשיך ברכה וחיים טובים לכל בנינו וצאצאינו, ותציל אותנו ואת כל דורותינו ואת כל ישראל מצער גידול בנים לעולם, ונזכה כלנו לגדל כל יוצאי חלצינו בלי שום צער וזק. רק תהיה בעזרנו לגדלם בנחת בשלום ושלוה והשקט לתורה ולחפה ולמעשים טובים, לארך ימים ושנים טובים לעבודתך ולתורתך וליראתך, וילכו יונקותם ויהי כזית הודם. ולא יהיה עקר ועקרה בנו ובזרענו לעולם, ויתרבו צאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל ככוכבי השמים וכחול הים לדור ודור עד עולם, ויהיו כלם עוסקים בתורה לשמה

יומם ולילה ועושי רצונך באמת, ולא יסורו מכל דברי התורה ימין ושמאל אפילו כחוט השערה כל ימיהם לעולם, ויכירו כלם אותך באמת, וידעו אותך כלם למקטנם ועד גדולם ... (לקוטי תפילות ב - מתוך תפילה מ).

(ספר אבי הנחל - חלק ב - מכתב נא)

מכתב

נפשי ולבי, אשר ה' שמח בו ומתפאר בו ונתן כתר מלכות בראשו בשביל שירחם על ישראל וישתדל בכל כוחו במסירות נפש לשדך ולחבר את עם ישראל עם הנחל נובע, אור החדש, הפלא הנורא שמוריד עצמו עד עמקי תהום להציל ולהוציא כל הנפשות משם, ומעלה אותם למעלה משמי שמים...

עיקר התיקון, שבכל מקום שנופלים לשם, אפילו למקומות הרחוקים מאד, אל יתיאש את עצמו, ויחפש ויידרש משם אחר כבודו יתברך. אין שום יאוש בעולם כלל, ומכל הנפילות והירידות יכולים לעלות והירידה תהיה תכלית העליה, והכל בכח הצדיק שהוא בעל כוח גדול שהוא עומד להסטר אחר אחרא בבית הבליעה שלה, ואזי לא די שמקיא הסטרא אחרא כל מה שבלעה מן הקדשה, אף גם עצמות חיותה היא מכרחת להקיא. וזה בחינת גרים שמתגירים שהם היו בתחילה מעצמות הסטרא אחרא ועכשיו בכח הצדיק חוזרים אל הקדשה, ועל-ידי זה נתרבה כבוד ה' יתברך, ועל-ידי זה נמשך נבואה שעל-ידה נתברר המדמה וזוכין לאמונה שלמה. כל דברי הנחל נובע יורדים עד עמקי תהום להעלות כל הנפשות משם, ומעלה אותם למעלה למעלה משמי השמים. מי יערך שבחם מי יספר נוראות גדלתם אין דגמתם.

רבונו של עולם מלא רחמים, חוסה עלי כרב רחמיק, יהמו מעיד ורחמיק עלי, על פגום הרוס ונשחת כמוני, לב נשבר ונדכה כמוני, נבזה בעיניו ונמאס כמוני, ועדיין אני רחוק מהתכלית מאד מאד ועדיין לא יצאתי מחול אל הקודש כמלא החוט, ואתה את עבדך ידעת את כל מה שעבר עלי וכל מה שעברתי עד הנה. ועתה, אחרי כל אלה, עדיין אני מאמין באמת שאין שום יאוש בעולם כלל ועל זה אני סומך עדיין בכחם הגדול של הצדיקים האמתיים לחתור חתירות עדיין אולי אמצא פתח תקוה לשוב אלך, להחיות את עצמי ולמלט את נפשי ממה שאני צריך להנצל ולהמלט. אל תעזבני ה' אלקי, אל תרחק ממני, חושה לעזרתי ה' תשועתי.

(מרי ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

שיחות

אנחנו יש לנו התורה, זה עיקר החיים, עיקר השמחה. אנחנו צריכים להתגבר בכל הכוחות לשמר התורה והמצוות ולהאמין בשם ובתורה.

אנחנו תמיד מדברים עם השם, אתה רוצה לאכל? לא, אסור לאכל, חכה קצת, לא כמו הגוי. קדם צריכים מים, נטילת ידיים. נו, אפשר כבר לאכל? לא, עוד לא, קדם צריכים לדבר עם השם, צריכים לברך: "ברוך אתה השם אלקינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ", אי אפשר לאכל בלי זה. אם אוכלים עם ברכה ונטילת ידיים כמו שהתורה מלמדת אותנו - טוב, ואם לא - ילך, ילך!

אנחנו עושים ברכה - זה אלקות, עושים ברכה שהוא ברא את הדבר הזה. הגויים לא יודעים מה זה, אבל אנחנו מדברים תמיד עם השם, כשאוכלים - מדברים עם השם, "ברוך אתה השם" שנתת לנו עניים, שנתת לנו מתנות כאלה, לדבר עם השם תמיד. השם נתן לנו עניים וכל הפירות, בשביל מה? בשביל לאכל שיהיה לנו כוח לעבד השם. וגם-כן יש ברכה אחרונה, יש לנו תמיד מה לדבר עם השם, תמיד. השם פה מדבר אתנו ושומע אותנו. השם נתן לנו התורה, נתן לנו זה, נתן לנו זה. הוא נתן לנו ונתן לנו ואוהב אותנו שאנחנו ברוך השם בני-אדם, לא חמורים... (ההמשך יבוא)

אחינו בית ישראל

תרמו נא בעין יפה למען העלון...

מערכת 050-6754970 / 02-5829086 / 054-8484486

ת.ד. 27100 ירושלים / 91270 / שידוכי מצוה 02-5824048 (רק 13:00-16:00)

תרומות: בכל סניפי הדואר, חשבון מס' 89-2255-7

בקשו את העלון שלכם בכתובת: SHABAT.BRESLEV@gmail.com